

Thuật từ Thiên Chủ có phải là từ nguyên của Thiên Chúa?

MICHEL NGUYỄN HẠNH
nhóm Lasan 100.TpHCM

Tâm nguyên thuật từ Thiên Chủ 天主

Thuật từ Thiên Chủ do người Trung Hoa dịch từ *Catholic* có nguồn gốc như sau: Năm 1582, vị thừa sai nước Ý Matteo Ricci đến truyền giáo tại Trung Quốc. Thời đó đang là Vua Vạn Lịch triều Minh, là một nước lớn trung ương tập quyền, đã kế thừa tư tưởng Nho Giáo gần hai ngàn năm, muốn dân nước đó đón nhận tín ngưỡng Tây Phương là việc rất khó khăn. Cha Ricci không vội khuyên người ta trở lại đạo, mà trước tiên nghiên cứu bối cảnh lịch sử và văn hóa của người Trung Hoa. Ngài phát hiện kể từ đức vua đến bá tánh đều kính Thiên (Trời) là Đấng cao quý nhất. Trong niềm tin Công Giáo cũng tin Đấng tạo thành trời đất là Chủ Tể trời đất, nên ngài mượn câu cổ văn Trung Quốc: “Chỉ cao mạt nhược Thiên, chỉ tôn mạt nhược Chủ” (至高莫若天, 至尊莫若主: Cao nhất không gì bằng Trời, đáng kính trọng nhất không gì bằng Chúa), mà gọi Đấng dựng nên trời đất là Thiên Chủ. Tên gọi này có ý nghĩa rất sâu rộng, hợp với tư tưởng người Trung Quốc, ngài cũng đặt tên cho Giáo Hội Công Giáo là Thiên Chủ Giáo.

Vua Trung Quốc từ thời rất xa xưa đã lấy việc tế Trời là việc quan trọng nhất, việc đó phải do vua chủ tế, mà vua tự xưng mình là Thiên Tử (con của Trời). Trong tập tục lễ cưới, việc trước hết đôi bạn phải làm là bái Thiên Địa. Người Hoa tại Việt Nam không Công Giáo trong những ngày Tết luôn phải cúng Trời.

Người ta thắc mắc, tại sao người Việt không dùng thuật từ “Thiên Chủ” theo kiểu Hán Việt, mà dùng thuật từ “Thiên Chúa” (trích *Tìm hiểu Từ vựng Công giáo*, Lm Stêphanô Huỳnh Trụ)

Thuật từ Thiên Chúa của người Việt không có từ nguyên nơi thuật từ Thiên Chủ. Nghĩa là trong thuật từ này, không phải từ “chủ” được Nôm hóa thành từ “Chúa”.

Tâm nguyên thuật từ Thiên Chúa 天主

Khi Đạo Công giáo được truyền sang Việt Nam, thuật từ Thiên Chúa dùng để nói về Chúa Đêu (Deus). Thiên Chúa là từ viết tắt của cụm từ *Thiên địa chân Chúa*, nghĩa là *Chúa thật trời đất, Đức Chúa trời đất* (gọi tắt là *Đức Chúa Trời*), *Chúa thật trời đất, Chúa Cả trời đất, Chúa tể càn khôn*. Trong đó, chữ *Chúa* được viết hoa, chữ *trời* và *đất* viết thường với ý là Chúa của trời đất, chứ không phải ông Trời.

– **Bản Kinh Tụng Đọc Toàn Niên** 本經誦讀全年 bằng chữ Nôm (1865) đã minh định rõ thuật từ Thiên Chúa có gốc nơi cụm từ *Thiên địa chân Chúa*:

+ Trong kinh *Chúng tôi lạy Thiên Địa Chân Chúa* xưa, nay là kinh *Lạy Cha*:

kinh <i>Tôi lạy Thiên Địa Chân Chúa</i>	kinh <i>Lạy Cha</i>
Chúng tôi lạy Thiên địa chân Chúa ở trên giới, là Cha chúng tôi, chúng tôi nguyện danh Cha cả sáng, quốc Cha trị đến, vâng ý Cha dưới đất bằng trên giới vậy. Chúng tôi xin Cha, rầy cho chúng tôi hằng ngày dùng đủ và tha nợ chúng tôi, bằng chúng tôi cũng tha kẻ có nợ chúng tôi. Xin chớ để chúng tôi sa chưng cảm dỗ, bèn chữa chúng tôi chưng khỏi sự dữ. A-men.	Lạy Cha chúng con ở trên trời, chúng con nguyện danh Cha cả sáng, nước Cha trị đến, ý Cha thể hiện dưới đất cũng như trên trời. Xin Cha cho chúng con hôm nay lương thực hằng ngày. Và tha nợ chúng con, như chúng con cũng tha kẻ có nợ chúng con. Xin chớ để chúng con sa chước cảm dỗ, nhưng cứu chúng con cho khỏi sự dữ. A-men.

+ Trong kinh *Tôi lạy Thiên Địa Chân Chúa* xưa, nay là kinh *Thờ Lạy*:

<i>kinh Tôi lạy Thiên Địa Chân Chúa</i>	<i>kinh Thờ Lạy</i>
Tôi lạy Thiên địa chân Chúa là Chúa tôi, sinh ra giới đất muôn vật, cùng làm cội rễ đầu mọi sự, mọi sự lại phải về một Chúa tôi. Tôi xưng Chúa tôi là Chúa có phép vô cùng, hay biết vô cùng, ở khắp mọi nơi và trước mặt tôi. Tôi lại xưng mình tôi là vật rất hèn mọn dưới hết mọi sự hèn. Tôi thật là không trước mặt Đức Chúa Giời. Vậy tôi thờ lạy Đức Chúa Giời là Chúa cực trọng vô cùng. A-men.	Lạy Chúa tôi, tôi là vật phàm hèn cùng là không trước mặt Chúa, tôi hết lòng thờ lạy và nhận thật Chúa là đầu cội rễ mọi sự, là cùng sau hết mọi loài. Chúa đã dựng nên tôi cùng thật là Chúa tôi nữa, thì tôi xin dâng linh hồn và xác cùng mọi sự trong ngoài tôi ở trong tay Chúa. A-men.

+ Trong kinh *Tôi kính lạy một Thiên Địa Chân Chúa Ba Ngôi* xưa, nay là kinh *Ăn Năn Tội*:

<i>kinh Tôi kính lạy một Thiên Địa Chân Chúa Ba Ngôi</i>	<i>kinh Ăn năn tội</i>
Tôi kính lạy Thiên địa chân Chúa Ba Ngôi , dựng nên giới đất nhân vật. Tôi kính mến Chúa Giời trên hết mọi sự, vì Chúa Giời là sự tốt lành trên hết mọi sự tốt lành. Nhân vì sự ấy, tôi lo buồn ăn năn, trên hết mọi sự lo, vì tôi đã mất lòng Đức Chúa Giời. Tôi ghét mọi tội tôi, trên hết mọi sự ghét. Tôi lại dốc lòng từ này về sau giữ mười sự răn, chừa mọi sự dữ. Mà tôi cầu cùng Đức Chúa Giời tha tội tha vạ cho tôi, vì tôi cậy đã có công Đức Chúa Giêsu là Con Một Đức Chúa Giời, đã chuộc tội chịu chết cho tôi. A-men.	Lạy Chúa, Chúa là Đấng trọn tốt trọn lành vô cùng, Chúa đã dựng nên tôi và cho Con Chúa ra đời chịu nạn chịu chết vì tôi, mà tôi đã cả lòng phản nghịch lỗi nghĩa cùng Chúa, thì tôi lo buồn đau đớn cùng chê ghét mọi tội lỗi tôi trên hết mọi sự, tôi dốc lòng chừa cải, và nhờ ơn Chúa thì tôi sẽ lánh xa dịp tội cùng làm việc đền tội cho xứng. A-men.

– **Thánh Giáo Kinh Nguyên** 聖教經願 bằng chữ Nôm (1924), kinh *Cám ơn Sinh Nhật* cũng minh định rõ thuật từ Thiên Chúa có gốc nơi cụm từ *Thiên địa chân Chúa*: “Dù mà Chúa tôi sinh ra trong hang đá máng cỏ, thì cũng là *Chúa thật trời đất...*”

Lời kết

Từ Hán được mượn để dùng phổ biến trong tiếng Việt. Có những từ đã trở thành thuần Việt, như: ca (歌) nghĩa là hát, cô (姑) nghĩa là chị em của cha... và có những từ vẫn còn gốc Hán Việt, như: giáo hội, thánh ca... Thế nhưng không phải từ Hán Việt nào cũng vay mượn y nguyên gốc của từ Hán. Thuật từ Thiên Chúa có nguyên gốc nơi cụm từ Thiên địa chân Chúa, không vay mượn của thuật từ Thiên Chủ có nguyên gốc nơi cụm từ câu cổ văn của Trung Hoa. Đó chính là cái nét rất riêng của Thiên Chúa giáo hay Đạo Công giáo Việt Nam. Do vậy, thuật từ Đạo Thiên Chúa hay Thiên Chúa giáo chỉ dùng cho Đạo Công giáo Việt Nam, không dùng trong những tôn giáo khác cũng tin vào Đức Chúa. Chắc là như thế, bởi ngoài tiếng Việt và tiếng Hoa, không có ngoại ngữ nào dùng từ *trời* hay *thiên* đi cùng chữ Chúa cả.

*****

(Tiếp theo trang 29)

Thánh lên án những hành vi tính dục đồng tính và chống đối quy chế hôn nhân giữa hai người đồng giới.

Chúa Giêsu nói: “*Quả vậy, có những người là hoạn nhân vì từ lòng mẹ sinh ra đã như thế; có những người là hoạn nhân vì bị người ta hoạn; và có những người là hoạn nhân do họ tự ý sống như thế vì Nước Trời. Ai hiểu được thì hiểu*” (Mt 19, 12).

.....
*Giáo Lý Hội Thánh Công Giáo, số 2358-2359.
 Hiến chế Mục Vụ, số 48.*

